

Enligt sändlista

Bildande av naturreservatet Båvenöarna inom Flens och Nyköpings kommuner

Uppgifter om reservatet

Namn	Naturreservatet Båvenöarna
Kommun	Flen och Nyköping
Fastigheter	Ripsa 2:1 och 2:4 (Nyköpings kommun), Uddberga 1:5 jämte samfällt vatten för Uddberga 1:5 och 2:6 (Flens kommun)
Areal	Totalt 465 hektar varav 78 hektar är land
Lägesbeskrivning	Reservatet ligger i centrala Båven 30 km norr om Nyköping och 22 km öster om Flen
Kartblad	Topografiska kartbladet 9H Nyköping NV Ekonomiska bladen 09773 och 09783
Gränser	Innerkanten av den grova punktstreckade linje som anges på kartan bilaga B
Ägare	Hans von Eckerman, Ripsa Edeby 2-1 Statens naturvårdsverk, Ripsa- Edeby 2:4 och Uddberga 1:5 Carl-Henrik Nordlander, del i vattenområde
Naturvårdsförvaltare	Skogsvårdsstyrelsen

Beskrivning av området

Reservatet omfattar 15 öar och skär jämte omgivande

vattenområden i mellersta delen av sjön Båven. Båven har i den fysiska riksplaneringen betecknats som ett område av riksintresse för bl a naturvård.

I första hand har det varit landskapsbildsvärdena., det särpräglade djurlivet och den höga vattenkvaliteten, som varit avgörande för klassificeringen av sjön som ett område av riksintresse.

Reservatet ligger i centrala delen av Båven som delvis är en utpräglad sprickdalssjö. Tydliga djuprännor går genom reservatet. En djupsänka sträcker sig från Gull- fjärden upp mot Fiön och Älgön. Djupet uppgår här till mer än 20 meter. En annan utpräglad djupränna går längs nordöstra reservatsgränsen mellan öarna och Hyltingelandet. Vattendjupet är också här på flera ställen mer än 20 meter och kulminerar i ett bäcken mellan Älgön och Aspön inom vilket man finner Båvens största djup 48 meter - ca 300 meter norr om Älgön.

Sprickdalsmönstret präglar också öarnas form. Till större delen är dessa bergiga och har starkt bruten topografi. De lösa jordlagren är genomgående tunna. Endast inom lägre partier samt utmed bergsidorna förekommer stråk av svallad morän och finkornigare avlagringar som mjäla och lera.

Samtliga större öar är bevuxna med barrskog, där tallen dominerar. Skogen är av växlande sammansättning men har till stora delar en ålder av 110-140 år. Längs stränderna förekommer ett större inslag av lövträd - främst al. En kortfattad beskrivning av skogsvegetationen inom reservatet har utförts av skogsvårdskonsulent Georg Eriksson, Flen, se bilaga C.

Några av de större öarna har tidigare utnyttjats som betesmark.

I området finns ett flertal bebodda fiskgjusebon samt häckningsplatser för storlom. Sex av öarna ingår i Båvens fågelskyddsområde vilket innebär att tillträdesförbud gäller på dessa öar jämte 100 m breda skyddszoner på vattnet under tiden 1 april - 31 juli. Fågelskyddet skall gälla även i fortsättningen och kan utvidgas om nya häckningsplatser tillkommer.

Vissa delar av de större öarna utnyttjas av det rörliga friluftslivet. Några anordningar eller anvisningar för friluftslivet har av hänsyn till fågellivet inte gjorts.

En mindre privatägd sommarstuga på ofri grund finns på ön Herrhornet. I övrigt finns ingen bebyggelse inom reservatet.

Ärendets beredning

I länsstyrelsens rapport om Båven 1975 samt i Områdesplan för Båvenområdet som upprättats och antagits av Flens och Nyköpings kommuner 1980 ingår ett förslag om att huvuddelen av öarna i Båven skall avsättas som naturreservat. Några konkreta riktlinjer för eller medel till reservatsbildningen på Båvens mer än 200 öar har dock inte redovisats.

På initiativ av länsstyrelsen har överläggningar tagits upp med ägarna till öarna i centrala Båven om att dessa öar skall avsättas som naturreservat. Förhandlingarna har lett fram till att statens naturvårdsverk 1981 och 1982 förvärvade dels fastigheten Uddberga 1:5 Helgesta socken och Edeby 2:4 (Fiön m fl) i Ripsa socken. Genom fastighetsreglering 1987 har ön Herrhornet överförs till Uddberga 1:5 i Helgesta socken och i samband därmed fått servitut på väg, parkeringsplats och rätt till brygga på Sörby 7:1 i Hyltinge socken. överenskommelse har även träffats med ägarna till Edeby 2:1 i Ripsa socken om att Tova bråte och Linön m fl öar skall ingå i reservatet. För det intrång i pågående markanvändning som reservatsbestämmelserna medför på de sistnämnda öarna har statens naturvårdsverk betalat intrångsersättning till markägarna.

I nordvästra delen av reservatet ingår även den lilla som samfällad betecknade Gopnäsholmen.

Delar av området har varit avsatt som interimistiskt naturreservat sedan 1984.

Ärendet har varit utsänt för yttrande till drygt 40 remissinstanser: markägare, nyttjanderättshavare, myndigheter, organisationer samt ägare av grannfastigheter. Åtta yttranden har inkommit under remisstiden, som varit två månader. Samtliga som yttrat sig har varit positiva till bildandet av naturreservat. Några har dock hyst oro för att eventuella anordningar för friluftslivet kan leda till ett ökat utnyttjande som kan förorsaka bestående störningar på öarnas växt- och djurliv.

Med anledning av de synpunkter som framförts av remis- sinstanserna har smärre ändringar gjorts i sköt- selföreskrifterna.

Områdets betydelse samt behov av skydd och vård

Från geomorfologiska och limnologiska synpunkter är området betydelsefullt som exempel på en djup sprickdalssjö med näringsfattigt och klart vatten.

Från vegetationssynpunkt är flera av öarna intressanta på grund av förekomsten av stora bestånd av gammal och grov skog som delvis är på väg att utvecklas mot ett naturskogsstadium.

Från zoologiska synpunkter är reservatet av stor betydelse som ett centralt häcknings- och födosöksområde för Båvens särpräglade och störningskänsliga fägel fauna. Inom reservatet förekommer en artrik fisk fauna med bl a gädda, abborre, gös, ål, sik och siklöja, gärs, nors och lake samt bestånd av den i övriga delar av landet sällsynta och genom särskilt beslut fridlysta malen.

Genom sitt läge i centrala delen av Båven är de skarpt markerade skogklädda öarna med sina orörda stränder av stor betydelse för landskapsbilden och friluftslivet.

Av de ovan angivna skälen är det viktigt att öarnas fria stränder vegetationen och fågellivet skyddas mot utnyttjande och exploatering som skulle kunna spolia området och därmed i stor utsträckning även Båvens naturvärden.

Länsstyrelsens beslut

Det beskrivna området som avgränsas med innerkanten av den kraftiga punktstreckade linje som markerats på bifogade karta (bilaga B) bör av skäl som ovan anförts särskilt skyddas och vårdas på grund av sin betydelse för kännedomen om landets natur, sin skönhet och eljest märkliga beskaffenhet. Länsstyrelsen förklarar därför med stöd av 7 § naturvårdslagen området som naturreservat.

Med stöd av 4 5 skogsvårdslagen beslutar länsstyrelsen att skogsvårdslagens och skogsvårdsförordningens föreskrifter inte skall gälla inom reservatet.

Reservatets namn skall vara Naturreservatet Båvenöarna.

Ändamålet med reservatet

Ändamålet med reservaten skall vara

- att bevara skogen och den övriga vegetationen på öarna för fri utveckling så att åldriga skogs bestånd kan bibehållas för att tjäna som biotoper för växter och djur som kräver gammal skog och markvegetation för sin överlevnad
- att tjäna som studieobjekt för enskilda, skolor och vetenskapliga institutioner,
- att skydda känsliga djurarter
- att värna om vattenkvaliteten i området
- att bevara landskapsbilden och
- att kanalisera det rörliga friluftslivet.

Reservatsföreskrifter

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen och 9 § naturvårdsförordningen att nedan angivna föreskrifter samt vård och förvaltningsbestämmelser skall gälla beträffande området. Fisket i sjön berörs inte av föreskrifterna.

- A Föreskrifter jämlikt 8 § naturvårdslagen angående inskränkning i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet

Utöver föreskrifter och töbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att

- 1 bedriva täkt, utfyllning, muddring, schaktning, sprängning eller annan verksamhet som kan förändra områdets topografi eller ytformer ovan eller under vattenytan,
- 2 skada berghällar t ex genom eldning, målning, inhuggning av inskription eller liknande åtgärd
- 3 uppföra helt ny byggnad eller företa om- eller tillbyggnad,

- 4 utföra skogliga åtgärder eller andra ingrepp i vegetationen,
- 5 företa skogsgödsling,
- 6 använda kemiska bekämpningsmedel,
- 7 anordna upplag annat än tillfälligt i samband med områdets skötsel,
- 8 uppföra stängsel
- 9 dra fram mark- eller luftledningar,
- 10 anlägga eller upplåta plats för båthamn, campingplats eller plats för husvagnsuppställning,
- 11 anlägga brygga
- 12 beta området eller delar därav
- 13 inplantera för området främmande växt- eller djurarter,
- 14 bedriva jakt på öarna,
- 15 upplåta mark- eller vattenområde för tävlingar eller militära övningar,
- 16 anlägga eller bedriva vattenbruk
- 17 släppa ut avloppsvatten.

B Föreskrifterna jämlikt 9 § naturvårdslagen om markägares skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken skall tåla att naturvårdsförvaltaren vidtar de åtgärder inom området som framgår av de under D angivna skötsel föreskrifterna.

C Föreskrifter jämlikt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iakttaga inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att

- 1 skada eller borttaga naturföremål,

- 2 skada eller förstöra berghällar t ex genom eldning, bergborrning, målning, inhuggning av inskription el dyl,
 - 3 skada eller borttaga levande eller döda träd eller buskar,
 - 4 plocka blommor, mossor eller lavar,
 - 5 tälta,
 - 6 göra upp eld
 - 7 medvetet störa djurlivet t ex genom närgången fotografering av fågelbo, lya, gryt eller motsvarande; genom att klättra i boträd eller insamla insekter,
 - 8 förtöja eller ankra upp båt mer än ett dygn inom reservatet,
 - 9 släppa ut avloppsvatten från båt eller annan farkost,
 - 10 anordna tävlingar,
 - 11 bedriva lägerverksamhet,
 - 12 bedriva besöksverksamhet i kommersiellt syfte
- D Föreskrifter enligt 9 § naturvårdsförordningen om vård och förvaltning av naturreservat

Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om vård och förvaltning genom att fastställa nedanstående föreskrifter och skötselplan.

- 1 Skogsvårdsåtgärder

Inom reservatet skall skogsvårdslagens och skogsvårdsförordningens föreskrifter inte gälla.
- 2 Utmärkning

Reservatet skall utmärkas enligt svensk standard och av statens naturvårdsverk utfärdade anvisningar.

3 Förvaltare

Reservatet skall i naturvårdshänseende förvaltas av skogsvårdsstyrelsen.

4 Samråd

Vid förvaltningen skall samråd fortlöpande ske med berörda parter.

5 Skötselplan

5.1 Målsättningen med reservatet är att skogen på öarna skall lämnas för fri utveckling för att de skall kunna tjäna som biotoper för växter och djur som kräver gammal skog och markvegetation för sin överlevnad.

5.2 Skötselföreskrifter

5.2.1 Skogen och den övriga vegetationen- skall lämnas för fri utveckling.

5.2.2 Städning av reservatsområdet skall utföras en gång per år eller oftare om det erfordras på speciella platser.

5.2.3 Informationsskyltar skall sättas upp på några av de större öarna. Skyltarnas placering skall därvid noga övervägas så att de inte verkar störande i landskapet.

5.2.4 Tillsyn av reservatet skall utövas av förvaltaren. Tillsynen skall samordnas med tillsynen av fågelskyddet i Båven.

6. Områdets utnyttjande för rekreation och friluftsliv

6.1. Övergripande mål

Ändamålet med reservatet är bl a att det skall vara ett område som kan utnyttjas för naturstudier och upplevelser i orörda miljöer. För att undvika störningar eller skador på vegetationen, floran och faunan skall åtgärder kunna vidtagas för att kanalisera friluftslivet.

6.2. Anordningar för det rörliga friluftslivet

Några anordningar för det rörliga friluftslivet finns f n inte på öarna.
Om det visar sig nödvändigt för att undvika markskador eller
nedskräpning kan enklare anordningar iordningställas.

7. Dokumentation

Länsstyrelsen skall i sin områdesvisa naturinventering noga följa och
dokumentera förändringar i floran, vegetationen och faunan.

Naturvårdsförvaltaren skall till länsstyrelsen rapportera iakttagelser i
samband med tillsynen

8. Finansieringsplan

Staten genom statens naturvårdsverk svarar för alla kostnader i samband
med naturvårdsförvaltningen.

9. Ekonomisk plan (undantages från fastställelse)

Länsstyrelsen har upprättat bilagda ekonomiska plan för tillsyn och
skötsel av reservatet, bilaga D.

Beslut i detta ärende har fattats av länsstyrelsens styrelse.
Därvid har närvarit landhövding Bengt Gustavsson, beslutande, samt
ledamöterna Jan-Erik Andersson, Nina Jarlbäck, Torsten Holmström, Marita
Bengtsson, Gunnar Andersson, Lennart Rundqvist, Kjell Johansson, Ingrid
Bohm, Bernt Holmestig, Per Westerberg och Bengt Ahlesten.

I handläggningen har deltagit länsassessor Henry Famme, biträdande
länsantikvarie Ingvar Jansson, biträdande överlantmätare Jan Tärnemark,
biträdande länsarkitekt Carl-Gustaf Hagander, naturvårdsdirektör Tore Jansson
och avdelningsdirektör Georg Olsson föredragande.

Detta beslut kan överklagas hos miljö- och energidepartementet, se bilaga.

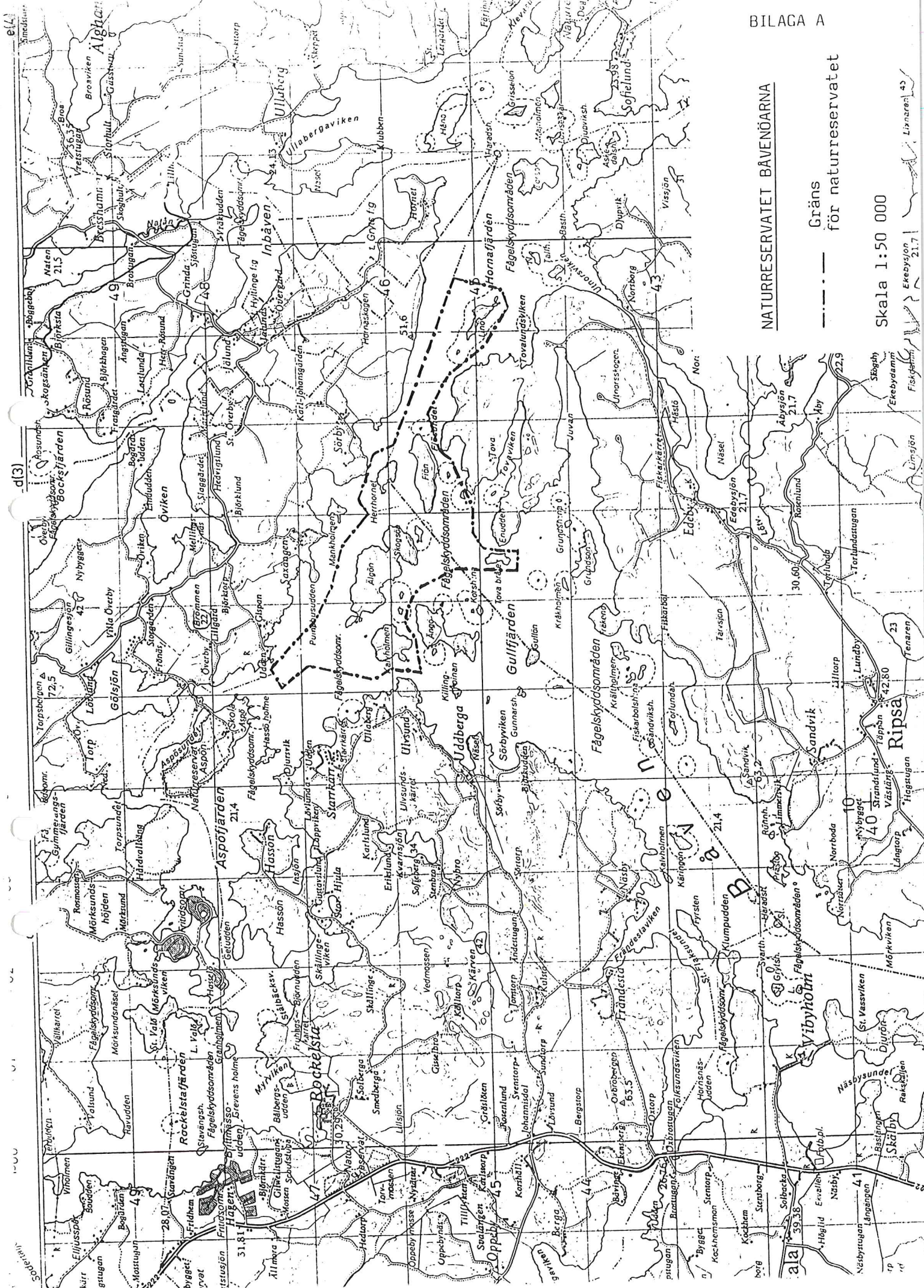
Bengt Gustavsson
Bengt Gustavsson

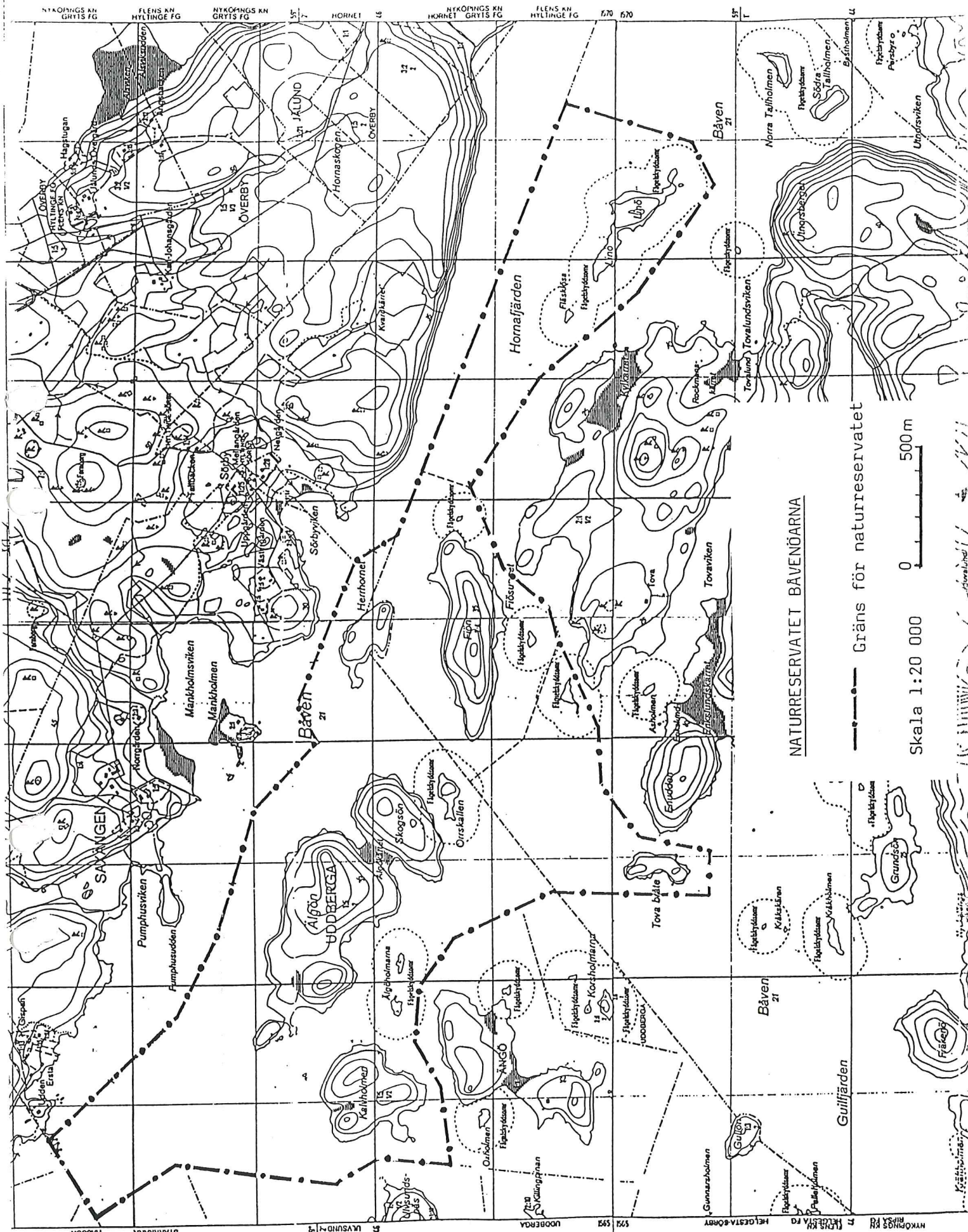
Georg Olsson
Georg Olsson

Bilagor	
Översiktskarta	bilaga A
Reservatskarta	” B
Inventering av skogen	
på öarna	” C
Ekonomisk plan	” D

Gräns för naturreservatet

Skala 1:50 000

NATURRESERVATET BÄVENÖARNA

—•— Gräns för naturreservatet

Skala 1:20 000

0 500m